

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Медичний факультет
Кафедра фізичної терапії та ерготерапії

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

**МІЖНАРОДНА КЛАСИФІКАЦІЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ Й ДОКУМЕНТУВАННЯ У ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ**

підготовки _____ магістра _____

спеціальності _____ І7 Терапія та реабілітація _____

спеціалізація _____ І7.01 Фізична терапія _____

освітньо-професійної програми _____ Фізична терапія _____

Силабус освітнього компонента «МІЖНАРОДНА КЛАСИФІКАЦІЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ Й ДОКУМЕНТУВАННЯ У ФІЗИЧНІЙ ТЕРАПІЇ» підготовки магістра, галузі знань І Охорона здоров'я і соціальне забезпечення, спеціальності І7 Терапія та реабілітація, спеціалізація І7.01 Фізична терапія, за освітньо-професійною програмою – Фізична терапія.

Розробник: Ульяницька Н.Я., доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії, к.б.н., доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Сітовський А.М.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії
протокол № 1 від 30серпня 2025 р.

Завідувач кафедри:

(Андрійчук О. Я.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	<i>I Охорона здоров'я і соціальне забезпечення</i> <i>I7 Терапія та реабілітація</i> <i>I7.01 Фізична терапія</i> <i>Фізична терапія</i> <i>магістр</i>	Нормативна
Кількість годин / кредитів 150/5		Рік навчання 1
		Семестр 1-ий
		Лекції 24 год.
		Практичні (семінарські) _ год. Лабораторні 26 год. Індивідуальні _ год. Самостійна робота 90 год.
		Консультації 10 год.
Форма контролю: екзамен		
ІНДЗ: <u>немає</u>		українська
Мова навчання		

II. Інформація про викладача

Ульяницька Наталія Ярославівна

Кандидат біологічних наук

Доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії

Контактна інформація +380505539523; ulianutskay.natalia@vnu.edu.ua

Дні занять <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Освітній компонент «Міжнародна класифікація функціонування та життєдіяльності й документування у фізичній терапії» ознайомлює здобувачів освіти з основними поняттями в сфері охорони здоров'я. Розуміння можливих проблем зі здоров'ям протягом життя, визначення стратегій та алгоритмів дій при виникненні певних медичних проблем.

2. Постреквізити: (освітні компоненти, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення освітнього компонента) – Фізична терапія м'язово-скелетних порушень, Фізична терапія порушень нервової системи, Фізична терапія в педіатрії, Клінічна практика з фізичної терапії при серцево-судинних та респіраторних порушеннях, Клінічна практика з фізичної терапії при м'язово-скелетних порушеннях, Клінічна практика з фізичної терапії при порушеннях нервової системи, Клінічна практика з фізичної терапії травм війни.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою вивчення освітнього компоненту – підготовка фахівців напряму підготовки І7 Терапія та реабілітація за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра відповідно до державних стандартів, встановлених освітньо-кваліфікаційною характеристикою та освітньо-професійною програмою підготовки спеціалістів вище зазначеного фахового спрямування, глибоке засвоєння здобувачем освіти теоретичних знань, дати надійні орієнтири для вирішення конкретних ситуацій, впливати на формування моральних установок у фахівця у відповідності зі специфічними вимогами професії, а також базових понять МКФ та професійного розвитку.

Основними завданнями вивчення освітнього компоненту «Міжнародна класифікація

функціонування та життєдіяльності й документування у фізичній терапії» є:

Сформувавши в здобувачів освіти глибоке розуміння моделі реабілітаційних послуг на основі МКФ, навчити їх практично застосовувати набуті вміння і навички у своїй професійній діяльності, рекреації та оптимізації здоров'я особистості, орієнтації її на здоровий спосіб життя; сформувавши у здобувачів освіти свідоме та відповідальне ставлення до індивідуального здоров'я та здоров'я нації.

Поглибити і розширити знання здобувачів освіти, отримані на лекціях та у процесі самостійної роботи, спрямувати всі засоби на підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу, розвивати наукове мислення та усне мовлення здобувачів освіти.

Озброїти здобувачів освіти базовими знаннями щодо теоретичних основ і сучасних принципів охорони здоров'я; методів вивчення та оцінки стану здоров'я населення у взаємозв'язку з чинниками, що на нього впливають; методів аналізу та оцінки якості надання медичної допомоги населенню; технологій розробки управлінських рішень, спрямованих на поліпшення стану здоров'я населення та якості медичної допомоги.

4. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати автономно та у мультидисциплінарному контексті складні спеціалізовані задачі та проблеми, пов'язані з порушенням рухових та поєднаних з ними функцій, які забезпечують активність та участь особи, провадити практичну, адміністративну, наукову, інноваційну та освітню діяльність у фізичній терапії.

Загальні компетентності

ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 04. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові (спеціальні, предметні) компетентності

СК 01. Здатність професійно мислити, диференціювати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної сфер, визначати обмеження рухових та поєднаних з ними функцій, активності та участі пацієнта за біопсихосоціальною моделлю, обмеження життєдіяльності та здоров'я

СК 04. Здатність враховувати потреби пацієнта/клієнта, прогнозувати результати фізичної терапії, встановлювати пацієнтоорієнтовані довгострокові та короткострокові цілі, формулювати завдання, розробляти, обговорювати та пояснювати програму фізичної терапії, або компоненти індивідуального реабілітаційного плану, які стосуються фізичної терапії.

СК 08. Здатність ефективно здійснювати професійну комунікацію, зокрема вести документацію різних аспектів фізичної терапії згідно вимог чинного законодавства, надавати підзвітні послуги.

Програмні результати навчання

РН 01. Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.

РН 3. Уміти вибирати і аналізувати інформацію про стан пацієнта.

РН 5. Проводити опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення потреб, порушень функцій, активності та участі.

РН 6. Визначати рівень психомоторного та фізичного розвитку людини, її фізичний стан, виконувати об'єктивне обстеження пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп, зокрема при складній, прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний валідний інформативний інструментарій.

РН 7 . Демонструвати здатність до пацієнтоорієнтованої практичної діяльності за узгодженням із пацієнтом/клієнтом, його родиною опікунами, членами

мультидисциплінарної команди.

РН 9. Прогнозувати результати фізичної терапії пацієнтів/клієнтів різних вікових та нозологічних груп, при складній прогресуючій та мультисистемній патології.

РН 10. Визначати наявні ресурси фізичної терапії, встановлювати мету, цілі та завдання втручання.

РН 16. Вести документацію різних аспектів фізичної терапії згідно вимог чинного законодавства.

Soft skills та їх формування через результати навчання.

1. Критичне та аналітичне мислення
2. Комунікативні навички
3. Просторове мислення та візуалізація
4. Командна робота та колаборація
5. Етична культура та емпатія
6. Самонавчання та тайм-менеджмент
7. Цифрова грамотність
8. Презентаційні навички

5. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Вступ до дисципліни. Основні поняття та структура МКФ						
Тема 1. Мета та завдання МКФ	9	2	2	4	1	ДС /5
Тема 2. Огляд складових МКФ	9	2	2	4	1	РЗ /5
Тема 3. Класифікація МКФ	12	2	2	8		РМГ /5
Тема 4. Інструменти ВОЗ для оцінки здоров'я та оцінки обмеження життєдіяльності.	9	2	2	6	1	РМГ/5
Тема 5. Поняття про біо-психо-соціальну модель та особливості її впровадження в Україні	6	2	2	4		РМГ/5
Тема 6. Організація діяльності мультидисциплінарної реабілітаційної команди в рамках виконання індивідуальної програми реабілітації	13	2	2	8	1	ДС/5
Тема 7. Постановка реабілітаційних цілей у SMART-форматі				6	1	
Разом за модулем 1	70	12	12	40	5	
Змістовий модуль 2 Особливості моделей реабілітаційних послуг. Кодування та базові набори МКФ (прикладне значення).						
Тема7. Види реабілітаційних моделей. Професійний розвиток	11	2	2	6	1	ДС /5
Тема8. Рівні класифікації МКФ. Одно– та дворівнева класифікація.	6	2	2	4		РМГ/5

Тема 9. Детальна класифікація з визначеннями. Функції організму. Структури організму. Клінічні приклади.	15	2	2	10	1	ДБ /5
Тема10. Особливості кодування компонентів Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.	15	2	2	10	1	РЗ/5
Тема 11. Профіль пацієнта та медична документація.	9	2	2	10	1	РМГ/5
Тема 12. Опис стану пацієнта за категоріями МКФ. Клінічні приклади.	4	2	2	10	1	РМГ/5
Підсумкова контрольна робота Засвоєння практичних навичок	2		2			ПКР/5
Разом за модулем 2	80	12	14	50	5	
Всього годин / Балів	150	24	26	90	10	200

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

4. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача передбачає підготовку до лабораторних занять, теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, які не увійшли до практичного курсу, або ж були розглянуті коротко (перелік поданий нижче). Завдання для самостійного опрацювання входять в структуру лабораторних занять та оцінюються в процесі поточного контролю на лабораторних заняттях та на підсумкових контрольних роботах під час вивчення відповідних тем.

№ з/п	Тема
	<u>Історичний розвиток МКФ</u>
1.	Перелік питань для опрацювання: Порівняльна характеристика історично створених моделей реабілітації, базованих на МКФ, обмеження життєдіяльності і здоров'я, а також – на МКБ. Моделі реабілітації. Міжнародна класифікація функціонування. Міжнародна класифікація хвороб. Порівняльна характеристика
	<u>Предмет, зміст та завдання МКФ</u>
2.	Перелік питань для опрацювання: Кваліфікатори МКФ, базові набори МКФ. Психічні функції. Сенсорні функції та біль. Функції голосу та мовлення. Функції серцево-судинної, дихальної, імунної систем та системи крові. Функції травної системи, метаболізму та ендокринної системи. уrogenітальні та репродуктивні функції. Нервово-м'язові, кісткові, рухові функції. Функції шкіри та пов'язаних з нею структур.

	<u>Моделі МКФ</u>
3.	Перелік питань для опрацювання: Моделі надання послуг. Моніторинг потреб Створення банку даних щодо суб'єктів, які надають послуги. Інформаційно-просвітницька та роз'яснювальна діяльність щодо можливостей і умов отримання комплексу послуг. Направлення для отримання послуг Контроль та оцінка якості наданих послуг. Соціальна політика та реабілітаційна допомога особам з інвалідністю. Інформаційне забезпечення. Спеціалізовані медичні центри. Індивідуальні потреби пацієнта. Альтернативні групи самодопомоги
	<u>Поняття про профіль пацієнта/клієнта</u>
4.	Перелік питань для опрацювання: Розгляд та оцінка клінічного випадку за МКФ
	<u>Розгляд ситуативних завдання з оцінки профілю пацієнта та підбору тестових оцінок</u>
5.	Перелік питань для опрацювання: Розгляд та оцінка клінічного випадку за МКФ

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні навчального процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності та відповідальності учасників освітнього процесу.

Всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, порядності та толерантності.

Вивчення освітнього компонента передбачає постійну роботу здобувачів освіти на кожному занятті. Середовище під час проведення занять є творчим, дружнім, відкритим для конструктивної критики та дискусії. Здобувачі освіти не повинні спізнюватися на заняття, дотримуватися правил техніки безпеки, мати засоби індивідуального захисту та спецодяг.

До початку курсу необхідно встановити на мобільні пристрої або ноутбуки застосунки Microsoft Office 365 (Teams, Forms, One Note), зареєструватись на [платформі](#) дистанційного навчання ВНУ імені Лесі Українки для проходження тестування та роботу з доступними матеріалами курсу. Вхід для активації облікового запису відбувається через корпоративну пошту з доменом – @vnu.edu.ua.

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється відповідно до [Положення](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти спеціальностей «Медицина», «Фармація», «Стоматологія», «Терапія та реабілітація» Волинського національного університету імені Лесі Українки.

В освітньому процесі застосовується дві шкали оцінювання: багатобальна (200-бальна) шкала та 4- бальна шкала. Результати конвертуються із однієї шкали в іншу.

Оцінювання поточної успішності здійснюється на кожному занятті за 4-бальною шкалою (5 – «відмінно», 4 – «добре», 3 – «задовільно», 2 – «незадовільно»).

– 5 («відмінно») – здобувач бездоганно засвоїв теоретичний матеріал теми заняття, демонструє глибокі і всебічні знання відповідної теми, основні положення наукових джерел, логічно мислить і формує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– 4 («добре») – здобувач добре засвоїв теоретичний матеріал заняття, володіє

основними аспектами з джерел, аргументовано викладає його; володіє практичними навичками, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при виконанні практичних навичок;

– 3 («задовільно») – здобувач в основному опанував теоретичними знаннями навчальної теми, орієнтується в рекомендованих джерелах, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у здобувача невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, припускається помилок при виконанні практичних навичок;

– 2 («незадовільно») – здобувач не опанував навчальний матеріал теми, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в джерелах, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Також здобувачі вищої освіти мають право на зарахування певної кількості балів, відповідно до [Положення](#) про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки.

У разі переходу на дистанційну форму навчання викладання освітнього компоненту відбувається відповідно до [Положення](#) про дистанційне навчання та додаткових розпоряджень ректорату.

Політика щодо академічної доброчесності. Політика академічної доброчесності регламентується чинними законодавчими актами України та внутрішніми документами університету: [Кодексом](#) академічної доброчесності ВНУ ім. Лесі Українки та [Положенням](#) про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки, які встановлюють загальні засади, цінності, принципи, настанови та правила етичної поведінки осіб, які навчаються в Університеті, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, а також забезпечують дотримання принципу нетерпимості до порушень академічної доброчесності та етики академічних взаємовідносин.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: відвідування занять є обов'язковим компонентом процесу здобування освіти. У разі пропуску заняття здобувач освіти зобов'язаний його відпрацювати у повному обсязі за графіком відпрацювання згідно з [Положенням](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти спеціальностей «Медицина», «Фармація», «Стоматологія», «Терапія та реабілітація» Волинського національного університету імені Лесі Українки.

У разі порушення дедлайнів виконання завдань, без поважних причин, робота може оцінюватися на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

V. Підсумковий контроль

Організація та порядок проведення підсумкового контролю відбувається у відповідності до [Положенням](#) про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти спеціальностей «Медицина», «Фармація», «Стоматологія», «Терапія та реабілітація» Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Терміни проведення підсумкового контролю, а також терміни ліквідації академічної заборгованості визначаються розкладом екзаменаційної сесії.

У відомості, індивідуальному навчальному плані (заліковій книжці) здобувача освіти записується підсумкова кількість балів підсумкового контролю.

Повторне складання підсумкового контролю допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Перелік питань для підготовки до підсумкового контролю

1. Базові поняття про МКФ
2. Основні завдання та принципи МКФ
3. Область застосування МКФ
4. Огляд складових МКФ
5. Поняття про домени
6. Класифікація МКФ
7. Модель функціонування та обмеження життєдіяльності
8. Поняття про домени та складові МКФ (частина 1)
9. Поняття про домени та складові МКФ (частина 2)
10. Особливості застосування моделювання реабілітаційних послуг на основі МКФ та професійний розвиток.
11. Базові поняття про МКФ
12. Основні завдання та принципи МКФ
13. Область застосування МКФ
14. Огляд складових МКФ
15. Поняття про домени
16. Класифікація МКФ
17. Модель функціонування та обмеження життєдіяльності
18. Поняття про домени та складові МКФ (частина 1)
19. Поняття про домени та складові МКФ (частина 2)
20. Особливості застосування моделювання реабілітаційних послуг на основі МКФ та професійний розвиток.
21. Клінічні інструменти для застосування МКФ
22. Термінологія МКФ
23. Огляд основних частин МКФ
24. Види моделей реабілітаційних послуг
25. Особливості біо-психо-соціальної моделі надання реабілітаційних послуг
26. Мета МКФ-ДП
27. Розвиток МКФ-ДП
28. Правила кодування МКФ
29. МКФ та люди з обмеженням життєдіяльності
30. Етичні вказівки щодо використання МКФ

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти (форма контролю залік)

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
120–129	
0–119	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література:

1. Вакуленко Л.О., Клапчука В.В. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії. Тернопіль : Укрмедкнига, 2018. 371 с.
2. Лях Ю.Є., Ульяницька Н.Я. Моделі надання реабілітаційних послуг (на основі міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я) та професійний розвиток: Навчально-методичний посібник / укладачі Ю.Є.Лях, Н.Я.Ульяницька. Луцьк, 2018. 33 с.
3. Особливості впровадження у навчальний процес студентів спеціальності «Фізична терапія, ерготерапія» міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я/ Ульяницька Н.Я., Андрійчук О.Я., Якобсон О.О., Грейда Н.Б. *Фізична активність і якість життя людини: Збірник тез доповідей IV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (10 червня, 2020 р.)*. С. 92.
4. World Health Organization. How to use the ICF: A practical manual for using the International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF). Exposure draft for comment. Geneva: World Health Organization, October 2013.

Додаткова:

5. Андрійчук О., Ульяницька Н., Грейда Н., Струбіцька Н. Пацієнтоцентричність фізичної терапії під час спортивно-реабілітаційних зборів. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2021. №2(54), С. 112-119 DOI: <https://doi.org/10.29038/2220-7481-2021-02-112-119>.
6. Белікова Н. О., Ульяницька Н. Я., Індика С. Я. Клінічна практика як засіб формування професійної ідентичності майбутніх фахівців з фізичної терапії, ерготерапії. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць / За ред. О. В. Тимошенка. Київ: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова, 2021. Випуск 2 (130) 21. С.29-33.*
7. Загальні принципи побудови і функціонування реабілітаційної клініки у класичному університеті / Лях Ю.Є., Ульяницька Н.Я., Якобсон О.О., Лях М.В. *Медицина болю (Pain Medicine). Додаток 1: Реабілітаційна медицина*. 2018. Т.3, №2/1. .35
8. Лях Ю., Ульяницька Н., Якобсон О., Максимчук Р. Інформатизація реабілітаційної клініки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. *Актуальні питання дистанційної освіти та телемедицини 2018: матеріали Всеукраїнської науково-методичної відеоконференції з міжнародною участю (25-26 квітня 2018 року, м. Запоріжжя)*. Запоріжжя, 2018. 9-10.
9. Лях Ю., Ульяницька Н., Якобсон О., Максимчук Р. Модель функціонування реабілітаційної клініки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. *Фізична активність та якість життя людини: Збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції -22-24 травня (уклад.: А. В. Цьось, С. Я. Індика. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2018. С. 63*
10. CF Checklist. Version 2.1a, Clinician Form for International Classification of Functioning, Disability and Health. World Health Organization, September 2003.

Інтернет-ресурси:

1. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я

- [International classification of functioning, limitation of life and health] [Інтернет].
Доступно: http://moz.gov.ua/uploads/2/11374-9898_dn_20181221_2449.pdf
3. https://moz.gov.ua/uploads/2/11374-9898_dn_20181221_2449.pdf
2. Концепція нової системи охорони здоров'я [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://moz.gov.ua/docfiles/Pro_20140527_0_dod.pdf.
3. Про затвердження перекладу Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків: Наказ МОЗ України від 23.05.2018 № 981 [Інтернет] http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MOZ30749.html
4. Про затвердження плану заходів Міністерства охорони здоров'я України з виконання плану заходів із впровадження в Україні Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків: Наказ МОЗ України від 23 березня 2018 року № 552. Наказ МОЗ України від 23 березня 2018 року № 552: [Інтернет]. Доступно: https://moz.gov.ua/uploads/0/4258-dn_20180323_552_dod.pdf
5. Рада ерготерапевтів європейських країн / Council of Occupational Therapists for the European Countries <http://www.cotec-europe.org>
6. Світова федерація ерготерапевтів / World Federation of Occupational Therapists (WFOT) <http://www.wfot.org>
7. <https://www.youtube.com/watch?v=XO3YVYzgbz8>